

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

KHT Mikko Riihenmäen toiminta Valoe Oyj:n tilintarkastuksessa tilikausilta 2019 ja 2020

Tilintarkastuslautakunnan päätös 7.12.2021

Päätöksen diaarinumero: PRH/1162/10000/2021

Asian vireilletulo

Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) tilintarkastusvalvonta on suorittanut listayhtiöiden tilintarkastuskertomusten läpikäyntiä yhtiöiden verkkosivuilla esitettyjen tietojen sekä kaupparekisterissä olevien tietojen perusteella. Tilintarkastusvalvonnan havaintojen mukaan Valoe Oyj:n tilintarkastuskertomuksissa tilikausilta 1.1.–31.12.2019 ja 1.1.–31.12.2020 ei ole ollut mainintaa lisäraportista, jota edellytetään EU-asetuksessa (537/2014) yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen lakisääteistä tilintarkastusta koskevista erityisvaatimuksista (PIE-asetus). Lisäksi asiassa on kysymys siitä, onko toimeksiantoon ennen tilintarkastuskertomusten ja lisäraporttien antamista tehty PIE-asetuksen 8 artiklassa edellytetty toimeksiantokohtainen laadunvalvontatarkastus sen arvioimiseksi, onko päävastuullinen tilintarkastaja kohtuudella arvioituna voinut päätyä tilintarkastuskertomuksen ja lisäraportin luonnoksissa esitettyihin lausuntoihin ja niissä esitettyihin päätelmiin. Tilintarkastukset on suorittanut KHT Mikko Riihenmäki tilintarkastusyhteisö Auditus Tilintarkastus Oy:n puolesta päävastuullisena tilintarkastajana. PRH:n tilintarkastusvalvonta on ottanut asian tutkittavaksi oma-aloitteisesti tilintarkastuslain (TTL, 1141/2015, myöhemmine muutoksineen) 7 luvun 2 §:n nojalla ja päättänyt tuoda KHT Riihenmäen toiminnan tilintarkastuslautakunnan käsiteltäväksi.

Tilintarkastajan selvitys

KHT Mikko Riihenmäki on toimittanut tilintarkastusvalvonnalle selvityksenä 30.6.2021 tilikausien 2019 ja 2020 tilintarkastuksia koskevan tarkastusdokumentaation sekä 12.10. ja 8.11.2021 tilintarkastusvalvonnan pyytämät lisäselvitykset.

Riihenmäki on kertonut, että tilikausien 1.1.–31.12.2019 ja 1.1.–31.12.2020 tilintarkastuksista on laadittu lisäraportit, jotka hänen käsityksensä mukaan vastaavat PIE-asetuksen vaatimuksia. Tarkastettavassa yhteisössä ei ole erillistä tarkastusvaliokuntaa, mutta lisäraportit on toimitettu yhteisön edustajille.

Riihenmäki on kertonut käyneensä tilikauden 1.1.–31.12.2019 tilintarkastuskertomuksen todistetusti läpi yhdessä KHT Pirjo Saarelaisen ja muun tarkastustiimin kanssa, mutta tästä ei ole laadittu erillistä dokumentointia. Tilikauden 1.1.–31.12.2020 osalta Riihenmäki on kertonut käyneensä tilintarkastuskertomuksen läpi yhdessä KHT Pirjo Saarelaisen ja muun tarkastustiimin kanssa. Toimeksiantokohtaisesta laaduntarkastuksesta on tilikauden 1.1.–31.12.2020 aineistossa tiedosto ”EQCR raportti – Valoe Oyj”.

Riihenmäen mukaan tarkastustiimin kanssa on pidetty 27.4.2020 Teams-palaveri, jossa on ennen lopullisen tilintarkastuskertomuksen jättämistä käyty läpi tilintarkastuskertomus, tilintarkastuksen olennaiset riskit ja tarkastushavainnot. Lisäksi Riihenmäki on 5.5.2020 lähettänyt luonnoksen tilintarkastuskertomuksesta Valoe Oyj:n edustajille ja käynyt myös tilintarkastuskertomuksen olennaiset kohdat läpi.

Riihenmäen mukaan KHT Pirjo Saarelainen ei ole toiminut virallisena toimeksiantokohtaisena laaduntarkastajana tilikaudella 1.1.–31.12.2019, mutta hän on osallistunut tilinpäätöstarkastukseen keväällä 2020.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa KHT Mikko Riihenmäelle huomautuksen.

Perustelut

1. PIE-asetuksen 10 artiklan 2. kappaleen e) kohdan mukaan tilintarkastuskertomuksessa on vahvistettava, että tilintarkastuslausunto on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annettavan lisäraportin kanssa. Mikko Riihenmäki ei ole sisällyttänyt tilikausilta 2019 ja 2020 Valoe Oyj:lle antamiinsa tilintarkastuskertomuksiin tätä vahvistuslausumaa. Tilintarkastuskertomuksia on siten pidettävä puutteellisina. Riihenmäki on menetellyt hyvän tilintarkastustavan vastaisesti.
2. PIE-asetuksen 11 artiklan mukaan PIE-yhteisöjen lakisääteisen tilintarkastuksen suorittavan tilintarkastajan on esitettävä tarkastettavan yhteisön tarkastusvaliokunnalle kirjallinen lisäraportti. Lisäraportissa on selitettävä suoritettujen lakisääteisen tilintarkastuksen tulokset ja sen on sisällettävä vähintään asetuksen 11 artiklan 2. kappaleessa yksityiskohtaisesti luetellut seikat. Jos tarkastettavalla yhteisöllä ei ole tarkastusvaliokuntaa, täydentävä kertomus on esitettävä tarkastettavassa yhteisössä vastaavia tehtäviä hoitavalle elimelle, joka Suomessa on osakeyhtiölain (624/2006) 6 luvun 16 a ja 16 b §:n (623/2016) perusteella yhtiön hallitus.
3. Saadun selvityksen mukaan Valoe Oyj:ssä ei ole erillistä tarkastusvaliokuntaa. Riihenmäki on kertomansa mukaan antanut tilintarkastuksista PIE-asetuksen mukaisen kirjallisen lisäraportin yhteisön edustajille tilikausilta 2019 ja 2020. Tilintarkastusvalvonta on saanut Valoe Oyj:ltä selvityksen, jonka mukaan yhtiö on saanut Riihenmäeltä raportit ”Yhteenveto tilintarkastuksesta 2019” ja ”Yhteenveto tilintarkastuksesta 2020”. Kummankin yhteenvedon liitteenä on ”EU asetuksen (537/2014) mukainen raportointi” –niminen asiakirja. Yhteenvedot on päivätty samoille päivämäärille kuin tilikausilta 2019 ja 2020 annetut tilintarkastuskertomukset. Yhteenvetoja ja niiden liitteitä ei ole nimenomaisesti osoitettu yhtiön hallitukselle. Liiteraporteissa on kuitenkin käsitelty PIE-asetuksen 11 artiklan 2. kappaleessa vaaditut seikat.
4. PIE-asetuksen 8 artiklan 1. kappaleen mukaan ennen kuin tilintarkastuskertomus ja asetuksen 11 artiklassa tarkoitettu lisäraportti annetaan, on tehtävä toimeksiannon laadunvalvontatarkastus sen arvioimiseksi, onko lakisääteinen tilintarkastaja tai päävastuullinen tilintarkastaja kohtuudella arvioituna voinut päätyä kyseisten kertomuksen ja lisäraportin luonnoksissa esitettyihin lausuntoihin ja niissä esitettyihin päätelmiin.
5. Laadunvalvontatarkastuksessa arvioitavista tilintarkastuksen osatekijöistä ja laadunvalvontatarkastajan dokumentointivelvollisuudesta on säädetty PIE-asetuksen 8 artiklan 4. ja 5. kappaleissa. PIE-asetuksen 8 artiklan 2. kappaleen mukaan laadunvalvontatarkastajan on oltava tilintarkastaja, joka ei osallistu laadunvalvontatarkastuksen kohteena olevan lakisääteisen tilintarkastuksen suorittamiseen.
6. Riihenmäen tilintarkastusvalvonnalle toimittamasta selvityksestä ilmenee keskenään ristiriitaisia tietoja siitä, onko tilikauden 2019 tilintarkastuksessa ollut toimeksiantokohtaista laadunvalvontatarkastajaa. Työpaperissa ”Riskienarviointilomake 2019” KHT Pirjo Saarelainen on mainittu ”toimeksiantokohtaisena laaduntarkastajana”, kun taas lisäselvityksessään 8.11.2021 Riihenmäki on asiasta erikseen täsmennetysti kysyttäessä kertonut, että ”KHT Pirjo Saarelainen ei ole toiminut virallisena toimeksiantokohtaisena laaduntarkastajana tilikaudella 1.1.-31.12.2019, mutta hän on osallistunut tilinpäätöstarkastukseen keväällä 2020.” Tilintarkastajan dokumentaatiossa ei ole toimeksiantokohtaisen laadunvalvontatarkastuksen raporttia tilikaudelta 2019.
7. Myös työpaperissa ”Riskienarviointilomake 2020” on KHT Pirjo Saarelainen mainittu ”toimeksiantokohtaisena laaduntarkastajana”. Tilikauden 2020 tarkastusdokumentaatiossa on asiakirja ”EQCR raportti – Valoe Oyj”, jonka KHT Pirjo Saarelainen on allekirjoittanut tilintarkastuskertomuksen antamispäivänä 22.4.2021. Raportin kohdassa 2. (Tilintarkastuskertomuksen läpikäynti) on ”todettu että lakisääteinen raportointi asianmukainen” ja kohdassa 12. (Muu raportointi) että ”Ei muuta raportointia”.
8. Tilikausien 2019 ja 2020 tilintarkastuksia koskevissa riskienarviointilomakkeissa KHT Pirjo Saarelaisen rooliksi on kerrottu ”Toimeksiantokohtainen laaduntarkastaja Pirjo Saarelainen KHT, joka toimii myös

tarkastustiimin keskustelukumppanina ja konsulttina erityistä ammatillista harkintaa vaativissa kysymyksissä.”

9. Tilintarkastuslautakunta katsoo, että Riihenmäki ei ole esittänyt luotettavaa dokumentoitua selvitystä siitä, että tilikautta 1.1.-31.12.2019 koskevalle tilintarkastustoimeksiannoille olisi nimetty toimeksiantotiimiin kuulumaton laadunvalvontatarkastaja PIE-asetuksen 8 artiklan 2. kappaleen vaatimalla tavalla. Toimeksiannon tavanomainen kollegiaalinen läpikäynti ei korvaa PIE-asetuksessa tarkoin säänneltyä toimeksiantokohtaista laadunvalvontatarkastusta. Riihenmäen antaman lisäselvityksen mukaan KHT Pirjo Saarelainen on tilikauden 2019 tilintarkastuksessa osallistunut tilinpäätöstarkastukseen, jolloin Saarelainen ei ole edes voinut toimia laadunvalvontatarkastajana (PIE-asetuksen 8 artiklan 2. kappale). Riihenmäki on toiminut hyvän tilintarkastustavan vastaisesti antamalla tilintarkastuskertomuksen tilikaudelta 2019 varmistumatta toimeksiantokohtaisen laadunvalvontatarkastuksen suorittamisesta PIE-asetuksen edellyttämällä tavalla.

10. Valoe Oyj:n tilintarkastusten puutteet ovat osaltaan olleet tilintarkastajaksi valitun tilintarkastusyhteisön Auditus Tilintarkastus Oy:n vastuulla. Tilintarkastajia koskevassa valvontakäytännössä on katsottu, että tilintarkastusyhteisön velvollisuutena on valvoa ja tukea päävastuullista tilintarkastajaa sekä antaa tälle riittävät ja asianmukaiset resurssit toimeksiannon suorittamiseksi hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Tilintarkastuslautakunta toteaa, että nämäkin velvollisuudet ovat käytännössä olleet Valoe Oyj:n päävastuullisena tilintarkastajana toimineen Mikko Riihenmäen vastuulla, koska hän on Auditus Tilintarkastus Oy:n ainoa osakkeenomistaja sekä samalla yhtiön hallituksen ainoa varsinainen jäsen ja toimitusjohtaja. Yhteisössä ei tosiasiallisesti ole ollut sellaista valvontajärjestelmää, jonka perusteella yhteisöllä olisi ollut todelliset valmiudet valvoa Riihenmäen toimintaa Valoe Oyj:n tilintarkastuksen suorittamisessa.

11. Valoe Oyj:n tilikausien 1.1.–31.12.2019 ja 1.1.–31.12.2020 tilintarkastukset eivät täytä tilintarkastuslakiin perustuvia vaatimuksia edellä perustelujen kohdissa 1, 9 ja 10 selostettujen puutteiden johdosta. Mikko Riihenmäen menettely ei vastaa toimeksiannon päävastuulliselta tilintarkastajalta vaadittavaa huolellisuutta (TTL 4:1 ja 4:3). Tilintarkastuslautakunta katsoo, että edellä esitetyillä perusteilla Riihenmäki on toiminut Valoe Oyj:n tilikausien 1.1.–31.12.2019 ja 1.1.–31.12.2020 tilintarkastuksissa tilintarkastuslain edellyttämän hyvän tilintarkastustavan vastaisesti.

Seuraamuksen määräämisessä huomioon otettavat seikat (TTL 10:1 ja 10:7)

Riihenmäen menettelyä kokonaisuutena arvioiden ja tilintarkastuslautakunnan aikaisempi ratkaisukäytäntö huomioon ottaen huomautusta on pidettävä hänelle riittävänä seuraamuksena. Moitittava menettely ei ole olennaisesti vaarantanut tilinpäätösten antamaa oikeaa ja riittävää kuvaa. Tilintarkastuksissa todettuja puutteita ei voida pitää niin vakavina, että ne edellyttäisivät varoituksen antamista, vaikka kyse on listayhtiön tilintarkastuksesta. Riihenmäelle ei ole aikaisemmin määrätty tilintarkastuslain mukaista seuraamusta.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1 §, 4 luku 1 ja 3 §, 7 luku 2 ja 5 §, 10 luku 1 ja 7 §

Valitusoikeus

Mikko Riihenmäellä on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Pajamo (puheenjohtaja), Jussi Heiskanen (varapuheenjohtaja), Ari Ahti, Antti Fredriksson, Teija Laitinen, Riikka Rannikko, Leena Romppainen, Elina Stråhlman ja Anders Tallberg

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tilintarkastuslautakunta

Pekka Pajamo

Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Pekka Virtamo
Esittelijä
Tilintarkastusvalvonta

Liite Valitusosoitus